

Velja po pošti:

za celo leto naprej .. K 50—
za en mesec .. " 4.50
za Nemčijo celoletno .. " 55—
za ostalo inozemstvo .. " 60—

V Ljubljani na dom

za celo leto naprej .. K 48—
za en mesec .. " 4—
V pravi preloži mesečno .. 3.50

Sobotna izdaja:

za celo leto .. K 10—
za Nemčijo celoletno .. " 12—
za ostalo inozemstvo .. " 15—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvarica (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat .. po 50 v
za dva in večkrat .. " 45
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna petstvarica K 1—
Izhaja vsak dan izvenredno ne delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Narodni svet in denarno vprašanje.

Narodni svet je za narodne stvari naša vlada. Njegov delokrog je ogromen, ker živimo sedaj ravno v časih, ko so velike spremembe na dnevnem redu in ko moramo biti pripravljeni, da se zgode še večji preobrti v doglednem času. Po mojem mnenju bi moral NS. pritegniti v svoj delokrog tudi rešitev zamotanega denarnega vprašanja. Vsakdo čuti dan za dnem na lastnem žepu, da je vrednost denarja sedaj popolnoma drugačna kakor je bila pred vojsko, in pričakovati se mora, da bo vrednost denarja še nadalje padala.

Pred vojsko so bile cene blaga razmeroma stalne. Izpremembe v cenah so bile le neznatne in tudi razlike med posameznimi trgi so bile le majhne. Na primer v Ljubljani in v Trstu je bila cena obleke približno ista. V četrtem letu vojske pa se je to popolnoma izpremenilo. Cene blaga se od dneva do dneva izpreminjajo in gredo bliskovito navzgor. Danes so cene živin na prostem trgu vsaj desetkrat večje kakor pred vojsko. Cene perila in obleke pa so dosegle že bajno višino; to blago stane povprečno tridesetkrat več kakor v mirnih časih.

Zaradi visokih cen mora imeti vsakdo desetkrat ali pa vsaj petkrat več denarja v žepu kakor nekdaj za nakupovanja vsakdanjih potrebščin, posebno živin. Iz tega kakor tudi iz drugih vzrokov, ki jih nočem navajati, je število bankovcev, ki so sedaj v prometu, tako veliko, kakor še nikdar, odkar obstoja Avstrija. Avstro-ogrsko banka izdaja bankovce za celo monarhijo. Po zadnjih poročilih je sedaj nič manj kakor za 25 milijard kron bankovcev v prometu. Za kritje te ogromne vsote ima Avstro-ogrsko banka v svojih zakladnicah samo 270 milijonov kron zlata in srebra. Pred vojsko je imela te zlahkne kovine povprečno za 1500 milijonov kron, med tem ko je bilo samo 2500 milijonov kron bankovcev v prometu. Takrat je lahko vsakdo zamenjal bankovec za zlato, ker Avstro-ogrsko banka je izplačala vsakomur, ki je zahteval, v zlato. Danes je to popolnoma izključeno. Sedaj smo si brezdvomno na jasnem, da na primer bankovec od 20 K ni vreden več za 20 K v zlato, akoravno je na njem napisano, da izplača banka na vsako zahtevo 20 K v zlato.

Vsi znaki kažejo, da promet bankovcev še ni dosegel svojega vrha, ampak da se bo njih število še znatno pomnožilo. Kontrolna komisija za državne dolge je ob otvoritvi zadnjega zasedanja parlamenta, to je pred približno dvema mesecema, izjavila, da si je avstrijska vlada v tekočem letu izposodila vsak mesec skoro po 1000 milijonov kron in da se je vsled tega pomnožil promet bankovcev skoro za 1 milijardo mesečno, ter izrazil bojazen, da se bo tudi v bodoče pomnožil bankovni promet za isto vsoto. Kontrolna komisija je istočasno opomnila avstrijsko vlado, da more tako početje privedi ne le Avstro-ogrsko banko, ampak tudi celo avstrijsko gospodarstvo do poloma. Izrazilo se je torej prepričanje, da se bližajo bankrotu, ako se razmere ne obrnejo radikalno na bolje, kar se pa do sedaj še ni zgodilo. Obratno, bankovni promet narašča mesečno skoro za 1 milijardo in avstrijska vlada si izposoiuje še vedno približno ravno toliko pri Avstro-ogrski banki.

Računati moramo z možnostjo, da bo bankovni promet narasel do konca tega leta na 29 milijard kron ter da bo tudi prihodnje leto šel neprestano navzgor. Papirnatga denarja bo vedno več v prometu. Vloge pri hranilnicah, zadržanih v bankah, se bodo povečale, vsakdo bo moral nositi s seboj večjo vsoto denarja, ker bodo šle cene sporedno z denarjem navzgor. Prepričanje je s papirnatim denarjem bo čez pol ali pa čez eno leto mnogo večje, kakor je sedaj. Ceni se, da je v slovenskih pokrajinah nekaj več kakor 1000 milijonov

to število znatno narastlo, ako si ne bomo mogli sami pomagati. Popolnoma izključeno je, da bi se avstrijska vlada lotila s kakim radikalnim sredstvom ozdravljenja naše valute, ampak pustila bo, da grdo stvari dosedanje pot, zato si moramo sami pomagati.

Kako naj poseže Narodni svet v valutno vprašanje? Nikakor ni misli, da bi NS. se mogel pečati z ozdravljenjem avstrijske valute. Ta stvar presega njegove moči. A NS. vendar lahko koristi po mojem mnenju našemu narodu ogromno. One vrednote, ki bodo očitno po vojski jako padle v svoji vrednosti, se morajo odstraniti in nadomestiti s takimi, ki bodo obdržale sedanjo vrednost tudi po vojski. Ni priporočljivo, da bi navajal konkretne slučaje, vendar naj omenim en zgled, ki je sicer nekoliko bolj oddaljen: Ako je sedaj perilo recimo dvajsetkrat dražje, kakor bo po vojski, nepremičnine, na primer njive pa samo dvakrat, ne bi bilo pametno kupovati perila in ga spravljati v zaloge za povojški čas, ampak priporočljivo bi bilo naložiti denar v nepremičnine. Ako NS. ugodno reši vprašanje, v katero blago (blago v najširšem pomenu besede, torej sem spada tudi denar) naj naložimo svoje prihranke in katero blago naj odredimo, ker izgubi po vojski svojo veljavo, napravi slovenskemu narodu večjo uslugo, kakor jo je izkazala do sedaj kaka organizacija. Na ta način si prihranimo sto in sto milijonov kron, katere bi drugače brezdvomno zgubili. Prepričan sem, da se more to vprašanje ugodno rešiti.

Pozdravi ob ljubljanskih slavnostih.

Praga. Ob priliki odkritja spominske plošče velikemu bojujniku za pravo jugoslovanskega ljudstva poslancu Kreku sprejmite v imenu češkoslovaške agrarne stranke in češkega kmetijskega ljudstva za trdilo globokega in neminljivega prijateljstva v boju za sveta prava jugoslovanskega naroda. — Predsednik Svehla.

Lviv. Pridružujem se v Vami drage-mu spomenu dr. Kreka, plemenitega slovenskega patriota in prijatelja Ukrajincev. — Čehelskij.

Zagreb. Želim, da zajednički rad urodi najboljim plodovima i da čvrstom organizacijom svi delovi našega naroda zbiju se u jedno tijelo sa jedinstvenom dušom i mišlju. — Kosta Majkić.

Karlovac. Predsednika Narodnog sveta, kao dijela skorog budućeg sveopćeg narodnog odbora Slovenaca, Hrvata i Srba u Zagrebu, pozdravljaju sveučenički sakupljeni u Hrnetić-Karlovcu. — Josip Šafar, Julije Nemec, Hinko Lesić dr. Petar Trbuha, Mirko Gundak.

Dobova. Na slavi Majke božje u Ste-njevcu sakupljeni podpisani pozdravljaju oduševljeno pregavce naroda. Pozdravljamo slavensku solidarnost, savez Poljaka, Čeha i Jugoslavena! — Gustav Babunek, Ivan Lovriček, Slavoljub Pavariček, Ivan Kralj, Stjepan grof Orsich, Stjepan Stepinac, Kerubin Šegović, Vid Jakševac, Josip Lipovščak, dr. Janko Šimrak, Eugen Poslaubsky. — Ovomu brzojavu se od srca pridružuje društvo, sabrano na župnom dvoru u Brdovcu. Marija Stepinac, Novodvorski, Šribar, Dragutin Stepinac, Franzeza Marija, Šribar Rezi, Sorčić, Vimpolšek, Nikola Hijić, Jaka Šribar, Maksimilijan Stepinac, Franjo Cirnski.

Mariborsko pismo.

Maribor, 21. avg. 1918.

Imeli smo že ponovno priliko, da smo se v svojih pismih bavili s ponedeljskim listom, ki izhaja v Mariboru pod imenom »Deutscher Montag«. Ta list v isti zalogi, v isti tiskarni in ima iste urednike, kakor »Marburger Zeitung«, a hoče vendar celo to nadkriliti v nemškem radikalizmu. Sicer tega lista ni mogoče smatrati za resnega in mogli bi preiti preko njega molče

ljudeh, ki ga pišejo, za slučaj patologije. Toda pomisliti treba, da je vsa nemška javnost danes pod uplivom takih patoloških ljudi. Zato pa je potrebno, da se borimo tudi s takimi pojavi v nemškem taboru. Naj torej navedemo par cvetov iz zadnjega izdaja tega lista. V uvodnem članku »Wir Deutsche« piše: »Prikazujejo se nova znamenja! Znamenja, ki pripovedujejo o prihodnjih stvarih, znamenja, ki so predsignali bodočih dogodkov. Pripraviti se ima končno zadnji udarec naših Slovencev proti Avstriji. Začeti bi se imelo zadnje dejanje za razrušenje Avstrije. Kar se je v Pragi pripravljalo, kar so Čehi proglasili za svojo najsvetejšo narodno dolžnost, se je v Ljubljani nadaljevalo v novi izdaji: Boj za cilje entente. V tem zadnjem boju dobivajo ententni plačanci svojo pomoč od zunaj. Anglija izjavlja, da priznava češko in jugoslovansko državo, njih armade in vlade in Amerika bo sledila temu zgledu. Toda notranje-avstrijski ligi za zmago entente ne gre na roko le ententa: naš ministrski predsednik si prizadeva po časopisnih vestih istotako, da bi pomagal Čehom in Jugoslovanom. Husarek vozi proti češkemu in jugoslovanskemu državnemu pravu. Kdor more gledati, je mogel opaziti mrzlično agitacijo na jugu naše monarhije. Kdor se je ozrl okoli, je mogel doznati o tajnih posvetovanjih jugoslovanskih voditeljev. In kdor je energično prodrl v to tajnost, je dobil gotovost (bela lisa). Smatrajo sedanji čas za primeren, da udarijo v družbi s svojimi češkimi prijatelji in osnujejo jugoslovansko vlado z začasnim sedežem v Ljubljani. V dunajskih poučenih krogih se že dolgo časa razpravlja o teh namenih Slovencev. Nimajo pa poguma, da bi s tem prišli v javnost. Brezbriznost, da, pomoč, ki so jo vse dosedanje vlade nudile slovanskim prevratnim načrtom, bi morala in bo morala zbuditi nas Nemce. Gre se za to, da uredimo lasno hišo. (Bela lisa.)

Članek zaključuje: Sedaj je čas, da nemška Avstrija stavi svoje zahteve! Sedaj je čas, da začnemo vsak pogovor z vlado: »Wir Deutsche.«

Na drugem mestu priobčuje »D. M.«, baje po »Vossische Zeitung«, mesta, da je na Češkem že v prometu zlat in srebrni denar nove češko-slovaške države. Zlati, v velikosti francoskih louis'orov, imajo na eni strani Hradčin in na drugi strani dva roki si podajajo sokola, a nad njima pliči-sokol. Vrednost teh zlatov je 20 sokolov, kar znači brčkone franke. Tudi posamezni sokoli in zlati po 10 sokolov so baje že v prometu. Vsi denarji imajo na eni strani češki napis o češko-slovaški državi, a na drugi strani francoski napis. Denar je baje francoskega izvora. Kako je prišel na Češko, nam žal ne povedo. Brčkone so ga metali letalci dol. V interesu zboljanja naše valute bi bilo le želeli, da se kaj takega zgodi čimpreje.

V nekem dopisu, naslovljen: »Iz neke češke garnizije« piše ta imiten list, da češki vojaki ne oddajajo ostrih patron, ker jih spravljajo za revolucijo!

Ako omenimo še, da se v nekem dopisu iz Opatije pritožuje, da ni tam nikakega nemškega cenzorja (čemu?), bo menda za danes zadoščalo.

Vsekako pa se nađejam, da so se čitatelji iz te zbirke prepričali, da bi ljudje, ki pišejo take stvari, spadali v norišnico. Toda žal, da odločuje danes o nemški politiki družba norcev.

Za sporazum med Italijani in Slovenci.

»Edinost« z dne 18. t. m. je priobčila zanimiv italijanski članek, v katerem piše N. S. dokazuje, da je za Italijane najboljše, ako se sporazumejo s Slovenci. Članek slove v glavnem:

Italijani in Slovenci teh pokrajin so si leta in leta stali nasproti kakor dve sovražni si sili, vedno pripravljene, da se medsebojno raztrgata, in slastno sta porabili vsako priliko, da druga drugi škodujeta. Zdelo se je, kakor bi bila ta dva naroda po rojstvu podedovala sovraštvo in

našem mestu je Meternichova zla zel: Divide et impera, poglana morda močnejše korenine nego kje drugje! Mimogrede pa moram naglasiti, da ta zla zel ni poganjala samo v naših zemljah, marveč da so nasledniki tega ministra, nedosegljivi v motenju miru med nemškimi narodi, z višine svoje-ga častnega uradnega sedeža sejali žalostno seme tako v pokrajinah Labe in Visle kakor tudi Save in ob Jadranu. Boji med Italijani in Slovenci, med Italijani in Hrvati, med Hrvati in Srbi, med Poljaki in Ukrajinci in tako dalje — vse to sado-vi divide et impera. Če tem bojem dodene-mo še boje proti obema privilegiranimu narodoma to je proti Nemcem in Mažarom, potem dospemo do zaključka, da bi bil Diogen s svojo svetilko lažje našel svojega človeka, nego v avstrijsko-ogrski monarhiji kotichek, kjer ne bi bil divjal boj. Desetere narodnosti so se pod zaščito Met-ternichovih sistemov, zbrane v sovražnih si taborih, vrgle v najgorčenejšo medse-bojno vojno. In sredi te vojne so se Nemci v Avstriji in Mažari na Ogrskem na vse načine in pod pretvezo civilizacije prizadevali, da bi drugim vili ali bolje vsilili svoj jezik in svoje ideje. Kaj so dosegli Nemci s pomočjo visokega pokrovitelj-stva, ni treba praviti; naši soplemenjaki na Tridentinskem nam nudijo najjasnejši zgled! Bodi zadosti, da povemo, da je poslanec dr. Karel Dardi v imenu svojih pet-najstarih tovarišev v deželnem zboru ti-rolskem že l. 1888. slovesno izjavil, »da postaja položaj Trentina vsled neprestanih napadov na narodnost dežele s strani c. kr. vlade, posebno potem pomemčevalne delavnosti deželnega šolskega sveta in vsled sistema, ki sumljivo skuša zatreti vsak dih svobode in vsako gibanje javne-ga življenja ter izpreminja v iluzijo vse ustavne svobode tiska, zborovanja, združevanja, porotnikov in sodniške neod-visnosti — čimdalje neznosnejši; gospo-darska in moralna dobrobit italijanskega dela dežele neobhodno in brezpogojno za-hteva, da se administrativno loči od nem-škega dela.«

Opozoril sem na to izjavo, ker kot prva v celoti in popolnoma odgovarja resničnim razmeram na Tridentinskem, dasi so se že l. 1864. ob raznih prilikah borili za avtonomijo. Kaj so dosegli naši triden-tinski bratje po več nego tridesetih letih? Boljše je, da ne govorimo o tem. Možati protest dr. Concija v Pragi na zborovanju zatiranih narodov je zgodovina včerajšnje-ga dne in pove vse! O Trstu nočem govo-riti, ker bi imel preveč povedati, dovolj, da spomin na vseučiliško vprašanje in naj-novejši, vsekakor nezaželeni dar: nemško navtiko. Se manj bom govoril o drugem postopanju, ki je v bolj ali manj intimni zvezi z vojno.

A mi nismo sami, ki trpimo; vsi drugi nemški in nemažarski narodi monarhije so v enakem ali podobnem položaju. In ravno to stanje stvari, te skupne bolesti, te skupne rane so povzročile, da so ti na-rodni opustili vsako sovraštvo, si medseboj-no odpustili lastne krivice in se v prepri-čanju lastnih pravic in lastne moči bratsko združeni začeli osvobojevati verig. Sedaj smo se tudi mi, kakor drugi narodi, ki so trpeli in še trpe, končno naučili razloče-vati prijatelje od sovražnikov in če hoče-mo Italijani, da se bodo naše težnje kdaj uresničile, moramo biti zvesti načela, da lastne svobode ne moremo bolje utrditi ne-go s svobodo drugih narodov, posebno so-sedskih, da se moramo torej na temelju teh načel v lastnem interesu tesno zveza-ti z Jugoslovani, ker stremijo po svobodi in neodvisnosti, ker so z nami v stiku in ker pripadajo narodu, ki je pač zrel, da se vlada sam.

Ta načela končno niso sad teh zad-njih časov, marveč delo združeno z izkuš-njo dolgih dolgih let, da mnogih vekov, to so, bi rekel, večna načela, ki obsegajo ko-rist in dostojanstvo ljudskih množic, ki so vstale iz lastnega groba zahtevajoč svoje lastno življenje. V ostalem vemo, da zna svoboden narod resnično ljubiti svobodo, dočim narodi, s katerimi se ravna kakor s sužnji, tudi druge zaslužijo. V našem slučaju bi se dala vprašanja, o katerih to-liko davno sovražniki zveze med nami in

Slovenci, z nekoliko dobre volje rešiti na podlagi splošnega sporazuma.

Pisatelj obeta, da bo o podrobnostih sporazuma govoril v posebnem članku.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. avgusta. Uradno:

Na Monte Cimone smo odbili italijanski sunek.

Albanija. Iz avstrijsko-ogrskih in nemških letalcev in c. in kr. pomorskih letalcev sestavljena skupina je napadla sovražne letalske naprave pri Valoni. Opazili so številne požare. Naša letala so se vrnila polnoštevilno.

Načelnik generalnega štaba.

Bitka na Francoskem.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 22. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta.

Pri Kemmelu smo odbili sovražne napade na obeh straneh ceste Locre-Dra-noutre. Južno od Arrasa je včeraj Anglež prišel z novimi velikimi napadi. Angleški armadni zbori in Novozelandci so bili med Moyenneville in Ancro v smeri proti Bapaume zastavljeni v gostih vrstah. Angleški konjeniški zbori so bili za fronto pripravljeni za nastop. Z najsilnejšim topniškim ognjem in z več sto tanki podpirana, je šla sovražna pehota na približno 20 km široki fronti k napadu. Pred našimi bojnimi postojankami je omagal njen prvi naval. V krajevnih protisunkih smo zopet osvojili dele ozemlja, ki smo ga po načrtu prepustili sovražniku. Sovražnik je svoje silne napade nadaljeval ves dan. Njehovo težišče je bilo na krilih napadalnega ozemlja. Izjalovili so se popolnoma in z največjimi žgubami za sovražnika. Poskuse sovražnika, da bi pri Hamelu prekoračil Ancro, smo preprečili. Veliko število sestreljenih tankov leži pred našo fronto.

Med Sommo in Oiso je bilo čez dan mirno. Jugozahodno od Noyona smo se v noč od 21. na 22. t. m. brez boja od sovražnika malo oddaljili. Čez dan je sovražnik še streljal na naše stare črte. Obotavljaje se so zvečer sovražni poizvedovalni oddelki prodrli proti dolini Divette. Čete, ki so se bojevale v gozdu Carlepont, smo, ne da bi sovražnik opazil, umaknili za Oiso. Napadi, katere je sovražnik včeraj zjutraj pripravil za najsilnejšim večurnim topniškim ognjem, tedaj niso prišli do veljave. Med Blerancourtom in Aisno je sovražnik čez dan svoje napade nadaljeval. Samo pri Blerancourtu je pridobil ozemlja. Proti ostali fronti naperjeni in zvečer s posebno silo na obeh straneh soteske Morsain izvedeni naval je omagal z največjimi žgubami za sovražnika.

Berlin, 22. avgusta, zvečer. Uradno: Delni boji so se bili pri Bailleulu in južno od Lyse. Silna borba se je bila ob Ancri in Sommi.

Na včerajšnjem bojišču severozahodno od Bapaume in na bojni črti med Albertom in Sommo smo izjalovili velikonačrtne napade Angležev s protinapadi. Napadi Francozov med Oiso in Aisno so omagali pred našimi novimi postojankami.

Angleško poročilo.

London, 21. avgusta. (Kor. ur.) Reuter: Maršal Haig poroča: Danes zjutraj ob 4. uri 55 minut smo napadli na široki fronti severno od Ancre. Po došlih nam poročilih naše čete zadovoljno napredujejo.

pl. Ludendorff.

Dnevi boljševikov šteti.

»Neue Freie Presse« objavlja iz Rige dopis, v katerem izvaja: O razmerah v Rusiji je zdaj težko mogoče, da si ustvarimo pravo sliko. Boljševiki so prepovedali vse meščanske časopise, njih časopisi pa, kolikor mogoče, prikrivajo položaj in izjavljajo, da je gospodstvo proletariata sicer v nevarnosti, toda upajo, da bodo kos težavam, ki so nastale. Tega nazora so seveda le pristaši boljševikov; dekreti, ki jih je izdala entente v zadnjih časih, akcije entente na severu, Čehov-Slovakov na vzhodu in prodiranje kozakov z jugovzhoda in krvavi spopadi rdečih gardistov s kmeti dokazujejo, da so dnevi boljševikov preštet. Težko je reči, kdaj bo konec Leninovega in Trockijevega vladanja; zgodi se to lahko čez nekaj dni, katastrofo se pa tudi še lahko zavleče več mesecev. Sovražnikov imajo boljševiki veliko, toda organizirani niso. Meščanske stranke so popolnoma razdeljene. Kadeti so razdeljeni v dva tabora. Petrogradska

skupina, ki jo vodijo Miljukov, baron Nolde in Winawer, je prijazna Nemcem; moskovska skupina, katero vodi Nabokov, je pa najzvestejša pristašinja entente. Od oktohistov je le malo glasu, desničarji so pa popolnoma izginili s pozorišča. Neorganizirani nasprotniki boljševikov pričakujejo rešitelja od zunaj, ki naj združi njih razcepljene sile. Kadar se to zgodi, bo konec boljševizma, katerega pristaši se vedno bolj redčijo.

Boljševiško vojno poročilo.

Moskva, 20. avgusta. (K. u.) Uradno: Anglo-Francozi, ki so se nameravali združiti s Čeho-Slovaki, so bili v smeri proti Onegi težko poraženi. Naše čete napredujejo in so zasedle postajo Čeknjevo, ki leži 80 vrst pod Arhangelskom med Onego in Obozerskim. Na vztrajnosti naših čet so omagali sovražni poskusi, da napredujejo v kazanskem odseku.

Severnokavkaska fronta. Severno od Caricina smo zasedli vas Rečenko; sovražnik je izgubil tam 10 strojnic. Po zadnjih poročilih so zasedle naše čete mesto Derbent.

Oficielna poročila s kavkaska fronte poročajo, da je prebivalstvo naklonjeno vladi sovjetov. Mobilizacija kmetov in kozakov uspešno napreduje. V naših oddelkih vlada vzorna disciplina. Medtem ko plačajo naše čete vse rekvirirane pridelke, razbijajo tolpe kadetov trgovine živil in ropajo živila in denar. Med častniki je veliko dezertirjev, ki so ušli iz armade kadetov. — Opisani dogodki dokazujejo, da ni v protirevolucijskih silah discipline.

Čeho-Slovaki dobé zemljo v Sibiriji.

Voronež, 20. avgusta. (K. u.) Agencija: Sibiriska vlada izdeluje načrt, po katerem dobé zemljo tisti Čeho-Slovaki, ki se bojujejo z boljševiki.

Boji z donskimi kozaki.

Kijev, 21. avgusta. (K. u.) Donski kozaki so se približali Caricinu do 10 vrst. Ruska mirovna delegacija v Kijevu je naznanila, da so izšolali 1400 častnikov rdeče armade v nizozemskih častniških šolah.

Pogajanja boljševikov z entento.

Stockholm, 22. avgusta. Radek, državni podtajnik ljudskega komisariata za zunanje reči, je bil v tajni misiji v Vologdi, kjer se je pogajal z zastopniki entente o kompromisu med vlado sovjetov in entento, če se ustavi prodiranje. Radek se je že vrnil in je poročal vladi. Obe stranki o pogajanjih strogo molčita, tudi časopisi ne smejo ničesar poročati.

Politične novice.

+ Sprejem pri cesarju. Z Dunaja poročajo 22. t. mes.: Cesar je danes sprejel običajna poročila, zato pa v posebnih avdiencah načelnika drž. oddelka poljske vlade princa Radziwilla, grofa Štefana Przedziecki in zunanjega ministra grofa Buriana. Princ Radziwili, Przedziecki in grof Burian so bili pri Njunih Veličanstvih na kosilu in večerji.

+ Skupni ministrski svet se vrši jutri na Dunaju, kamor prispe dr. Wekerle že danes. Glavni predmet posvetovanj bo vprašanje o prehrani.

+ Finančni odsek. Načelnik finančnega odseka dr. Löwenstein bo poslal vsem članom odseka pismo, v katerem jih bo pozval, naj spričo velike važnosti delo kolikor mogoče pospešijo. Pogajanja med vlado in strankami se začno 24. t. m.

+ Gonja proti ljubljanskemu knezoškofu. Nemški listi so po ljubljanskih slavnostih namerili svoje pušice zlasti na ljubljanskega knezoškofa. Najprej sta prišla »Tagespost« in »Grazer Tagblatt«, potem »Kärntner Tagblatt« in »Freie Stimmen«, ki se tolažijo, da bo že nuncij napravil red. Sedaj grmi tudi »N. Fr. Presse«. Ni ji zadostoval uvodnik v večernem listu od srede, tudi včeraj je posvetila v jutranjiku dolg članek knezoškofu ljubljanskemu. Zopet ga uči židovska žurnalistična kanala ljubezni do bližnjega in mu oznanja pravi krščanski nauk. A ker se g. Benedikt samemu najbrže ne zdi verjetno, da bi kdo uredništvo lista, vzdrževanega od židovskih borzijancev, smatral za kompetentno razsodišče v cerkvenih vprašanjih, se članek to pot poslužuje učinkovitejšega sredstva: šmok grozi. Kakor bi bil poglavar cerkve in države, kliče knezoškofa: »Tudi njemu bi se kdaj moglo isto primeriti, kakor njegovim vzorom (Strossmayerju in Stadlerju), tudi on bi utegnil čutiti odpor države.« Šmok očividno misli, da bi bil moral knezoškof svoje obiskovalce vreči ali pa vsaj vprašati »N. Fr. Presse«, ali jih sme sprejeti. Ker tega ni storil, dikтира šmok »državi«, naj ga kaznuje. Dokler so take nesramnosti v Avstriji mogoče, se bo z vso upravičenostjo vzdrževal tudi odpor proti sistemu, ki omogočuje to sramotno vlado židovske plutokracije in njenega časopisa.

+ Vsenemski divjajo. Vsled zborovanj slovanskih zastopnikov in ustanovitve Narodnega sveta je nastal v nemškem časo-

pisju pravi vihar. Celovski »Kärntner Tagblatt« je celo v skrbeh za vero med slovanskim ljudstvom; kadar preganjajo na Koroškem slovensko duhovščino, ki je v vsakem oziru vzorna, tedaj pa seveda — molči. Glavni urednik imenovanega lista Pavlič se druži z lutrovci, oznanja gonjo in nasilstva proti Slovencem, a tu vera ni v nevarnosti. Nedosegljive so pa celovške »Freie Stimmen«. V divji jezi, da se slovanski namodi monarhije ne dajo enostavno pohoditi od vsenemških programov, so se spomnile celo dr. Šusteršiča in so morale tudi ob ljubljanskih slavnostih potegniti solzice na njegov grob. Med drugim pišejo: »Katoliško tiskovno društvo na Kranjskem je bilo doslej trdnjava Šusteršičeve stranke, ki se je, kakor je znano, energično izrekla proti majniški deklaraciji Koroške skupine in vodi politiko, ki služi bolj interesom države.« Ker že otroci vedo, da je vsenemcem interes nemštva istoveten z interesom države, je vsak komentar k tem besedam odveč.

+ Parokizem jeze se je lotil vsenemškega lista »Marburger Zeitung« vsled ljubljanskih slavnosti. Ljubljanskega knezoškofa obliha s surovostmi, ki morejo nastati le v Mariboru, tem gnezdu najomejenejšega nemštva in najbolj divjega losvonromovstva. List kliče vojaštvo na pomoč. »Nekaj nemških regimentov bi gotovo zadostovalo, da se hitro prežene ta divja prikazen, ki straši med Poljsko in Česko do Ljubljane.« »Vso Poljakijo« bi bilo zopet treba postaviti pod ruski bič — saj drugega ne zasluži!« Zgraja se nad socialisti, da se udeležujejo Narodnega sveta in toži, da je škof »tudi deželnega glavarja dr. Šusteršiča pregnal iz stranke«. Vse to je zelo zdravo za mariborske vsenemce. Počasi se jim bodo le odprle oči in bodo morali spoznati, da po starem tiru nemških belandov ne gre več dalje.

+ Poziv italijanskih soc. demokratov. V torek, dne 20. t. m., se je, kakor poroča »Napreje«, vršil v Trstu shod italijanske socialno demokratične stranke. Zborovalci so izrekli na shodu enodušen protest proti brest-litovskemu miru in proti intervenciji Avstro-Ogrske na Finskem in v Ukrajini; obžalujejo spletke in oboroženo posredovanje ententnih držav v Sibiriji in Rusiji ter pošiljajo vladi socialistične republike sovjetov tople in solidarične pozdrave. Nato je bila sprejeta na shodu naslednja resolucija strankinega političnega odbora: Strankin shod, ki se je vršil 20. avgusta v Trstu, se pridružuje brez pridržkov in v popolnem soglasju načelom, oznanjenim na mednarodnih konferencah v Zimmerwaldu in Kienthalu, ki tvorijo za podlago splošen, enak in trajen mir, kakor jih je pozneje proklamirala tudi ruska revolucija: mir brez aneksij in brez kontribucij ter samoodločba vseh narodov; spoznava, da je v vzajemnem in odločnem boju svetovnega proletarijata potrebna prava smer, da se uresniči popolna splošna in pravična samoodločba, toda ne z nadaljevanjem vojske ali z zmago ene bojujoče se skupine nad drugo; zahteva in razglasa tudi za italijansko ljudstvo v Avstriji polno svobodo samoodločevanja o sebi, lastnih potrebah in lastni bodočnosti; in, spoznavši posebne etnografske predpogoje naših dežel, vključno Trsta, vzpodbuja krajevna izvrševalna odbora italijanskega in južnoslovanskega odseka stranke, da razpravljata in sklepata nemudoma na skupnih konferencah o splošnih točkah adrijanskega narodnega problema v svrhu njegove rešitve.

+ »Primorske Novine«, ki izhajajo na Sušaku pri Reki, je mažarska policija prepovedala prodajati na Reki.

+ Češki katoliški tisk. Po zgledu ogrskih katoličanov so sklenili češki katoličani, da ustanove družbo, ki naj zbere glavnico več milijonov, namenjeno koristni katoliške stranke. Družba, ki jo nameravajo ustanoviti, bo ustanovila dve tiskarni: eno v Pragi in drugo v Brnu, ki bosta izdajali dnevnik.

+ 50 letnico češke državnopravne deklaracije, ki so jo bili podali češki deželni poslanci 22. avgusta 1968, so praznovali Čehi zelo slovesno pod geslom samoodločbe češkega naroda. Državnopravna demokratična stranka je priredila deklaracijsko slavlje. Izmed tedanjih deklaratorov živita samo še dvorni svetnik Mat-tausch in Zeithammer.

+ Pogajanja z železničarji so se vršila pri ministrskem predsedniku 17. in 19. t. m., 21. avgusta so bili zastopniki združenih železničarskih organizacij poklicani v železniško ministrstvo, kjer so jim naznanili končevalne javne vladne odločbe. 22. t. m. so se zbrali zastopniki železničarjev, da zavzamejo stališče. Včeraj se je uradno naznanilo, da je železniško ministrstvo ugodilo zahtevam uslužbencev državnih železnic.

+ O reformi dunajske občinske volilne pravice se je izjavil župan dr. Weiskirchner takole: Občinski svet naj bi se volil v dveh oddelkih. Prvi — skupina interesentov — naj obsega volilce, ki imajo meščansko pravico, hišne in zemljiške posestnike, obrtnike s stalnim obratom,

stalno nastavljene uradnike v javni službi in osebe višjega inteligenčnega čina. Ta skupina voli po načelu večinske volitve. V drugi skupini naj se združijo volilci vseh drugih dosedaj veljavnih volilnih skupin in zanj veljaj proporc. Dalje se je izrekel dr. Weiskirchner za aktivno in pasivno žensko volilno pravico ter končno zahteval jamstva, da volilne pravice ne dobe begunci in sploh ne osebe, ki niso še pred vojno stanovale na Dunaju.

+ Posveti nemškega namestnega kanclerja s parlamentarci. O razgovoru med državno vlado in parlamentarci se še poroča: Ko je Hintze podal obširno poročilo o zunanje-političnem, Payer pa o vojaškem položaju, je prišlo do razprave, med katero so zastopniki vlade od nekaterih poslancev čuli močne očitke. Vsi člani vlade so po naročilu državnega kanclerja živahno nastopili proti sestanku glavnega odseka, in sicer z ozirom na notranje in zunanje politične posledice. Večina navzočih parlamentarcev sodi, da se bo tej izrecni želji moralo ustreči, posebno ker večine poslancev ni v Berlinu. Razgovor, ki je bil zelo buren, se je končal brez sklepa. Glede vojnega in mirovnega vprašanja se je sedaj med Nemčijo in Avstrijo doseglo popolno sporazumljenje.

+ Nove dinastije. »Prager Tagblatt« piše: Načelnik političnega oddelka varšavske vlade je prišel na Dunaj; od tam se bo vrnil v Varšavo. Ker v Nemčiji zvr-gole že vrabci na vseh strehah, za kaj gre, smemo zdaj to tudi mi vedeti. Dne 2. septembra bodo izvolili novega poljskega kralja. Izvoljen bo tisti, ki ugaja osrednjim veseliam. Nova kraljevina Poljska se bo omejevala na ozemlje, ki so ga osvojile osrednje veselile. Govori se celo, da bodo celo odtrgali od Poljske Nemčiji v korist dombrovske premožekope, kraljevino nameravajo odškodovati s Holmom in na škodo Litve. Avstrijci smatrajo vprašanje Poljske za najvažnejše, toda odločiti nameravajo še druga vprašanja na vzhodu. Berlinski listi in posebno še tisti, ki so zelo blizu zunanjemu uradu, že poznajo želje bodočnosti drugih vzhodnih ruskih obrobni narodov. Vedo, da zahtevajo brezpogojno, naj se ustvarijo nove dinastije, pod katerih žezlom hočejo pričiti živeti novo življenje. Ruska vlada se je pravkar odpovedala Baltiku, kjer namerava Nemčija tudi ustanoviti monarhijo Kursko, Estsko in Livonijo nameravajo združiti pod vojvodskim klobukom, s katerim se bo pokrival pruski kralj. Ti načrti so pač zelo spremenili v Brestu-Litovskem sklenjeni mir, seveda ne tako, kakor si Rusija želi. Litva bo tudi monarhija. Vojvoda Urach bo, kakor pravijo, vladal Litvi. Berlinski listi sporočajo, da so tudi Finci prosili v Berlinu, naj pre-skrbe vladarja. Vojvoda Adolf Friderik Mecklenburški je izbran, da ustanovi najmlajšo: finsko dinastijo. Tako si predstavljajo rešitev vzhodnih vprašanj tisti, ki vladajo v Berlinu. Prijatelji miru se tega ne vesele, ker se boje, da aneksnisti splošni mir otežkočujejo. Nam Avstrijcem posebno rešitev vprašanja Poljske ne odvzame težkih skrbi. Tisočero razlogov govori za to, naj se Galicija ne odstopi; v Nemčiji se jim pa niti ne sanja, da darujejo poljska ozemlja novi kraljevini. Poljaki z obsegom svoje nove države ne bodo zadovoljni. Vsekakor se bo ustvaril samo provizorij, ki se bo moral na splošni mirovni konferenci umakniti drugemu definitivnemu stanju, v svoji sedanjih obliki bo pa trajno oviral evropski mir, ki ga končno le še želimo doživeti. Najnevarnejše je pa, ker pri reševanju vzhodnih vprašanj narodov samih zopet niso nič vprašali.

+ Ruski cerkveni koncil, ki zboruje v Moskvi, je sklenil, da ustanovi poseben oddelk za zopetno združitev vseh kristijanskih cerkva. Predela morajo biti končana do prihodnjega koncila.

+ Bolgarsko sobranje bo, kakor poroča »Frankfurter Ztg.« iz Sofije, sklicano začetkom septembra k izrednemu zasedanju. Vlada namerava sobranju predlagati, da se ustanovi parlamentarna armadna komisija.

+ Obnovitev angleško-japonske pogodbe. Japonski listi poročajo, da princ Artur pl. Connaught ne potuje na Japonsko samo zato, da izroči mikado maršalsko palico, marveč tudi v važni politični nalogi, najbrže, da se na željo Angleške obnove angleško-japonske pogodba, ki bo potekla 1. 1921.

+ Lloyd George o nalogah Anglije. London, 22. avg. (K. u.) Lloyd George je govoril pri neki prireditvi »Rdečega kri-ža« govor, v katerem je izjavil: Vojska je kupčija, katero moramo izpeljati. Slavlje je hrabrost čet, na kateri je doživel despotizem neuspeh in ni dosegel svojega smotra. O potrebi, da se varčuje s premožem, je rekel Lloyd George: Vsi, ki pomagajo, da dobimo več premožja, pripomorejo, da izborimo zmago. Končal je: Želim, da prihranimo pozimi milijone ton premožja in jih vsujemo v plavže, da izdelujemo gr-nate, ladje in topove in pomagamo tako tudi Franciji.

— **Zveza narodov.** Amsterdam, 20. avgusta. (K. u.) »Tijd« ponatiskuje članek, ki ga je spisal Crispolti »Corrieri d'Italia« o zvezi narodov. Crispolti nastopa proti predlogu, katerega je bil stavil Bourgeois, češ naj se ustanovi zveza narodov le v entitinih deželah. »Tijd« pravi, da so Crispolti'sova izvajanja važna tudi za Nizozemsko in sodi, da more privedi taka zveza, za kakršno se zavzema Bourgeois, Nizozemsko v težavni položaj, ne glede na to, če bi jo v njo sprejeli ali ne, ker bi v zvezi narodov entente trpeli gospodarsko življenje in svobodna trgovina. »Tijd« konča: Zveza narodov, ustanovljena na temelju pravice, ki bi zasledovala razorožbo v smislu papeževih navodil, je edino sredstvo, ki more zabraniti tako svetovno katastrofo, kakršna divja zdaj.

— **Otvoritev armenskega parlamenta.** Carigrad, 21. avgusta. (K. u. Agence Pet. Milli.) Armenski parlament so otvorili 1. avgusta v navzočnosti zastopnikov Turčije, Nemčije, Avstrije-Ogrske, Perzije in Ukrajine.

Poljski politiki na Dunaju

Dunaj, 22. avgusta. (K. u.) Cesar je zasljal danes princa Radziwilla, grofa Štefana Przedzieckiego in zunanega ministra grofa Buriana. Princ Radziwill je bil pri cesarju tri četrt ure. Popoldne sta se razgovarjala princ Radziwill in Przedziecki skoraj 2 uri z Burianom.

Turčija in Ukrajina.

Dunaj, 23. avgusta. (Kor. ur.) V tukajšnjem turškem poslanstvu sta včeraj menjali Turčija in Ukrajina v Brestu-Litovskem sklenjeno mirovno pogodbo.

Dnevne novice.

— **Velika Loka.** Tukajšnji občinski odbor je v svoji zadnji seji soglasno izvolil presvetlega knezoškofa dr. Ant. Bonavent. Jegliča za častnega občana.

— **Iz politične službe.** Vodstvo c. kr. okrajnega glavarstva v Novem mestu je prevzel g. dr. Fr. Vončina. Dosedanji okr. glavar dež. vladni svetnik baron Rechbach je vpoklican v službovanje k deželni vladi v Ljubljano.

— **Nemška cesarica obolela.** »Lokal-anzeiger« poroča, da je nemška cesarica precej resno obolela. Vendar pa zdravniki upajo, da bo v par tednih zopet ozdravila. Cesar Viljem je odpotoval iz velikega glavnega stana na grad Wilhelmshöhe, kjer biva cesarica.

— **Poročil se je g. Vilko Gottwald,** učitelj v Frühlussu na Češkem, z gđno. Tilči Horvat iz Novega mesta.

— **Toplice na Dolenskem** bi se lahko razvile v krasno kopališče če bi imele drugega gospodarja. Sedaj pa so last kočevskega kneza Aversperga, ki ima toliko naše dežele v svoji lasti, da bi na nji lahko živelo do 30.000 ljudi. V Toplicah je veliko bolnikov, vojakov in civilistov. Pred kratkim je knez nadzoroval toplice in ko so mu potožili, da gostje silno trpe pred mrčesom (stenice in grili) je privilegirani posestnik odgovoril: »Za take goste je že dobro.« — Naša dežela si bo to zapomnila.

— **Za jugoslovanske otroke.** Hrvatski plemeniti grof Josip Bombelles je daroval za jugoslovanske otroke 12.000 kron; vojaki 3. bos.-herc. pešpolka so med seboj nabrali v isti namen 2000 kron.

— **Čudno postopanje zavarovalnice »Assicurazioni generali« v Trstu.** Pišejo nam: Dne 8. t. m. pogoje je posestniku L. Florjanciču na Poljanah št. 4 pri St. Vidu nad Ljubljano kozolec s slamo in drugimi pridelki. Zažgali so vojaki, ki so se igrali s svetlobno granato. Škoda znaša čez šest tisoč kron. Namesto da bi zavarovalnica po konstatiranju škode prizadeti stranki izplačala zavarovalnino, poslala je stranki sledeče pismo: »Po naročilu centralne direkcije našega zavoda Vas obvestimo, da zavarovalnica ni zavezana škodo po požaru z dne 8. t. m. odškodovati z ozirom na § 1., odd. 2. splošnih zavarovalnih pogojev, ker se je ta škoda pripetila po vojnih prigodkih. Sklicujemo se tudi na odredbo c. kr. ministrstva za notranje zadeve o zavarovalni pogodbi, ki določa, da zavarovalnice ne jamčijo za škodo, ki jo povzroče tudi lastni vojaki v vojnem času. V smislu § 16., odd. 5. splošnih pogodbenih določb ter z ozirom na § 20. zakona o zavarovalni pogodbi Vas še na to opozorimo, da minejo vse pravice do odškodnine, če se ne iztirjajo sodbenim potom tekom 6 mesecev od dneva te odklonitve odškodnine naprej. Nam od Vas izročena svetlobna granata, s katero so vojaki požar zanetili, je pri nas na razpolago, ker jo bodejte mogoče rabili, da zahtevate od-

škodnino povzročene škode pri vojaški oblasti.« — To so čudni pojmi. Vojaki so se igrali, tu ni vojnega ozemlja, nobene vojske. Istotako bi se lahko igrali otroci, ali bi pa pušil vojak smodko in zanetil ogenj. Kako pride stranka, ki je vedno pošteno plačevala zavarovalnino, do tega, da bo trpela škodo in imela razna nepotrebnost po ta sodiščih? Če pa hoče imeti zavarovalnica regres, naj toži vojaško oblast, da ji ta ali pa povzročitelj požara vrne izplačano odškodnino. — nikdar pa ni stranka primorana, če ni nobenega dvoma, kako je nastal požar, da bi zgubila zavarovalnino in trpela veliko škodo, ker so slučajno zažgali vojaki v zaledju in je sedaj vojska. — Po tem preneha v naših razmerah vsako zavarovanje! Našim poslancem priporočamo, da v parlamentu te nazore spravijo v razgovor. Ravedni smo, če bi ostale zavarovalnice tudi tako postopale. Umevno, da bo imelo sodišče končno besedo.

— **Obrtno-nadaljevalni tečaj za pomočnike,** ki niso imeli prilike obiskovati obrtno-nadaljevalne šole, priredi v Ljubljani Zavod za pospeševanje obrti. Poučevalo se bo zlasti knjigovodstvo in najpogostejši predmeti, ki jih rabijo obrtniki za samostojno izvrševanje obrti. Pomočniki, ki žele obiskovati tečaj, dobe vse informacije v pisarni Zavoda za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22. Slične tečaje je Zavod za pospeševanje obrti pripravljen prirediti tudi v večjih krajih po deželi in naj se obrnejo interesi-rani faktorji tozadevno na Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani.

— **Obrtno-nadaljevalni tečaj za invalide,** ki se uče kake obrti in ki hočejo izpopolniti praktično izobrazbo še s teoretično-štrokovnim znanjem, bo priredil Zavod za pospeševanje obrti sporazumno z ravnateljstvom c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani. Priglasil naj se naslove na Zavod za pospeševanje obrti ali pa državno obrtno šolo v Ljubljani, kjer se izdajajo tudi natančnejše informacije.

— **Pametne odredbe v Budimpešti.** Da se izogne potovalnim težkočam, ki se uveljavljajo posebno pri izdajanju vozniških listov, je ravnateljstvo ogrskih državnih železnic odredilo, da bodo na budimpeštanskih kolodvorih blagane odprte noč in dan in da se bodo vozni listki oddajali že 6 ur pred odhodom dotičnega vlaka.

— **Uboji nahrbtniki.** V graškem občinskem svetu je neki občinski svetnik vprašal župana, če je pripravljen, da z vsem pritiskom opozori na mestništvu na dolžnost političnih oblasti, da napravijo konec surovemu odvzemanju nahrbtnikov. Če bi državne oblasti tega ne hotele storiti, naj se uradnemu oddelku mestnega sveta poveri naloga, da sprejema pritožbe radi odvzemanja živil, tudi če se je to zgodilo izven Gradca, in da odpošlje na postaje, kjer se to pogosto dogaja, detektive, ki naj doženejo, koga zadene krivda pri teh dogodkih.

— **Slovensko Planinsko društvo** nanašanja, da sta v Julijskih alпах otvorjena in oskrbovana hotel »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru in »Triglavski dom« na Kredarici. Ker so sedaj najlepši dnevi, naj ne zamudijo prijatelji naših planin izletov na bajno lepo Bohinjsko jezero in na orjaški Triglav. Triglavski dom na Kredarici ostane oskrbovan do srede septembra, hotel »Zlatorog« pa tudi čez jesen.

— **Smrti padec.** Ko se je peljal pretekli teden vojaški transport iz Belekrajine, je padel med postajama Gradac in Metlika vojak 95. pp. Ivan Hawryszczuk tako nesrečno raz voza, da je obležal mrt. Zaspal je na zavornici in zgubil ravnotežje. Rojen je bil leta 1884. v Strzatkoycih, okraj Borszczu v Galiciji ter zapuščal ženo in dva otročiča.

— **Ustanovitev velikega dnevnika v Kijevu.** Lvovski »Dilo« poroča, da izide v Kijevu v kratkem velik, moderen list pod imenom »Golos Stolice« (Glas glavnega mesta). Izdajal ga bo znani kijevski zdravnik in milijonar dr. Biskvij, a glavni urednik bo znani socijalistični federalist Salikovskij. List bo izhajal dvakrat na dan.

— **Umrljivost otrok v Bosni in Hercegovini.** Uradni »Sarajevski List« poroča, da ni resnična vest, da je v Bosni in Hercegovini umrlo tekom dveh let 63.000 otrok izpod 10 let, ampak da je po podatkih statističnega urada umrlo otrok izpod 10 let: 1914. leta 26.474, 1915. leta 30.447, 1916. leta 25.935, 1917. leta 18.130. Leta 1914. in 1915. sta bili najnebolejši, ker je v teh dveh letih umrlo vsled bolezni in invazije 56.921 otrok, dočim je v vseh štirih letih umrlo 100.986 otrok.

— **Zastrupljenja z gobami.** Na Dunaju se je zastrupilo 21. t. m. 30 oseb, ker so

jedle strupene gobe; 13 od njih jih je umrlo.

— **Kazni zaradi odtegovanja davku.** Dunajski senat za davčne kazni je v mesecu juniju in juliju 1918 naložil sledeče kazni zaradi nepravilne napovedi davkov: Nekemu trgovcu z usnjem štiri tedne zapora in 960.000 kron denarne kazni, nekemu trgovcu z železom pet mesecev zapora in 560.000 kron, nekemu trgovcu s svilo 320.000 kron in nekemu mesarju 195.000 kron.

— **Aretacije navijalcev cene v Plznu.** V Plznu so zaprli celo vrsto navijalcev cen, ki so dražili z veržno kupčijo premog, milo, saharin in drugo blago. Obvestili so istočasno tudi praško policijo, ker je zapletenih v zadevo veliko navijalcev cen, ki stanujejo v Pragi.

— **Železniški voz se vnel.** Ko je večerajšnji večerni vrhniški vlak vozil proti Ljubljani, je začel pri strehi goreti in baje prazen voz. Ogenj se ni razširil in je sploh neznan, kako je nastal.

— **Ljudje umirajo za lakoto!** »Prager Tagblatt« poroča, da je vsled lakote oblolelo v okraju Liberec 1800 oseb, 30 jih je umrlo. V celi kraljevini Češki je od začetka letošnjega leta umrlo vsled lakote 400 oseb.

Ljubljanske novice.

lj Odlikovana uršulinka. Dunaj, 23. avgusta. (K. u.) Cesar je odlikoval s srebrnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje uršulinko sestro Marijano (Danielo) Kosec.

lj V bolnišnici se zdravi g. konzist. svetnik Janez Kalan, ki se je bil lahko poškodoval v Bohinju.

lj Italijanski letalci. Korespondenčni urad poroča iz Ljubljane z dne 22. t. m.: Danes proti 11. uri popoldne so od jugozahoda prileteli trije sovražni letalci proti Ljubljani, pa so se že pred mestom obrnili, ko so pričele nanje streljati obrambne baterije. — O pojavu sovražnih letalcev se uradno razglša: Kakor hitro kdo opazi sovražne letalce, je dolžan to nemudoma sporočiti bližnjemu poštnemu brzojavnemu ali telefonskemu uradu.

lj Pobiranje bakrenih cilindrov. Firma I. Dobner & Ing. M. E. Tuttner na Dunaju, III. Khungasse 21, pobira pri strankah v Ljubljani bakrene cilindre kopalnih peči. Zavezana je po pogodbi jih v najkrajšem času nadomestiti, da se kopanje ne prekine. Preteklo je pa že mesec dni, in o kakem nadomestilu ni ne duha ne sluha. Ker ne izpolnjuje ta firma svoje dolžnosti, prosimo vse prizadete stranke, da skupno vložimo energičen protest na ministrstvo za javna dela. Tako se ne sme postopati proti davkoplačevalcem, katerim se nalagajo vedno večja bremena. Dobro bi bilo, da bi se tudi naši poslanci zavzeli za to zadevo, ker ni nobene kontrole, koliko cilindrov je bilo oddanih. Naslove sprejema dr. V. Gregorič, Resljeva cesta št. 5.

lj Umrli so v Ljubljani: Lovro Šarec, gostilničar in posestnik, 57 let. — Josip Cirman, sin tovarn. ključavničarja, 3 leta. — Alojzij Kavčič, rejenc, 3 mesece. — Anton Sodnik, sodni sluga v p., 75 let. — Franc Primc, delavec, 75 let. — Fran Josip Blasizza, sin bolniškega strežnika, 5 mesecev. — Bogomir Vodnik, sin pisarice, 7 dni. — Rajko Mlinar, sin gostilničarke, 3 dni. — Julij Grlic, pastir, 14 let. — Jera Platovšek, zidarjeva vdova, 31 let. — Ivan Vindiš, zasebnik, 81 let. — Lucija Bakovnik, tob. delavka v p., 70 let.

lj Poročilo z ljubljanske fronte. Hudi boji so se razvili včeraj zjutraj na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Nekaj čet s Primorskega se je odpravilo nad dolensko fronto, kjer so nabrale v nahrbtnikih veliko plena. Čete kočevskega okrajnega glavarstva so pričele s protinapadom, narkar so se čete s Primorskega morale umakniti proti Ljubljani. Protinapada se je udeležila tudi divizija z litjskega okrajnega glavarstva, ki je skupno s kočevskimi četami obkolila nasprotnika na glavnem kolodvoru ter mu odvzela ves plen. Razvili so se srdit boji. Neka četa s Primorskega se je borila do skrajnosti, končno je onemogla. — Naši letalci so pri enem zadnjih poletov dognali velike transporte iz Trsta v Opatijo. Spustili so se globoko doli in so mogli konstatirati, da se prevaža 10.600 kg najfinejše bele moke za mažarske otroke v Opatijo. Sovražno poročilo trdi, da je to moko odstopilo tržaško prebivalstvo prostovoljno od svoje preobilice; nasproti temu moramo z vso odločnostjo ugotoviti, da se je ta transport zgodil brez vednosti tržaškega prebivalstva. — Sovražnik je pripeljal včeraj iz Galicije v Ljubljano cel vagon granat, ki imajo na zunaj obliko krompirja. Njegov peklenski načrt, da bi bombardiral Ljubljano, se je

temeljito izjalovil. Izkazalo se je, da je municija nerabna, ker je gnila. Da preprečimo vsako nevarnost, smo komandirali četi naših maloštevilnih prešičev naskok na ta municijski depôt. Žal, da je bila naloga tudi za prešiče pretežavna in so se morali vrniti v svoje prejšnje postojanke, nekateri močno poškodovani. — Tehnično vodstvo ljubljanske armade je organiziralo nov zbor prekopicvalcev. Ta obstoji iz vojakov, ki ne smejo biti stari nad 8 let, in ima svoje glavno vežbališče ob bregovih Ljubljane. Prva naloga tega novoorganiziranega oddelka obstoji v tem, da prevrača kozolce po strmini nad strugo. Kljub nevarnim nalogam teh čet doslej še nismo imeli izgub med njimi. Smrtne poškodbe so napovedane šele za prihodnji teden.

Aprovizacija.

a Oddaja mesa. Jutri, v soboto, bodo oddajali mesarji za vso Ljubljano po 15 kg mesa na osebo.

a Inozemsko meso. Mestna aprovizacija bo oddajala inozemsko meso v soboto, dne 23. t. m., in v ponedeljek, dne 25. t. m., vsakikrat od 7. do 9. ure popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Prvorvrstno meso stane 24 K, drugovrstno 18 K.

a Zaloge drv in premoga so popolnoma pošle, stranke naj se torej zaradi kuriva ne zglajajo pri mestnem magistratu.

a Oddaja kumar. Mestna aprovizacija bo oddajala kumare v soboto, dne 23. t. m., popoldne na trgu (pod Mahrovim zidom). Kilogram stane 80 vinarjev.

a Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso po znižani ceni v soboto, dne 23. t. m., popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: Od 1. do pol 2. ure št. 1 do 200, od pol 2. do 2. ure št. 201 do 400, od 2. do pol 3. ure št. 401 do 600, od pol 3. do 3. ure št. 601 do 800, od 3. do pol 4. ure št. 801 do 1000, od pol 4. do 4. ure št. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. ure št. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. ure št. 1401 do 1600, od 5. do pol 6. ure št. 1601 do 1800, od pol 6. do 6. ure št. 1801 do 2000, od 6. do pol 7. ure št. 2001 do 2200, od pol 7. do 7. ure št. 2201 do konca.

a Krompir za VIII. okraj. Stranke VIII. okraja prejmejo krompir na zelena nakazila v soboto, dne 23. avgusta popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: od 8. do 9. št. 1—160, od 9. do 10. št. 161—320, od 10. do 11. št. 321 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja. 1 kg stane 70 vin, Stranke naj pripravijo drobiž.

a Krompir za IX. okraj. Stranke IX. okraja prejmejo krompir na zelena nakazila v soboto, dne 23. avgusta popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: od 2. do 3. št. 1—170, od 3. do 4. št. 171 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja. 1 kg stane 70 vin. Stranke naj pripravijo drobiž.

a Sladkor in kavina primes za Vič. Občani Viča, ki imajo rumene izkaznice, zaznamovane s črko B ali C, prejmejo sladkor in kavino primes v soboto dne 24. t. mes. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: Od pol 8. do pol 9. ure popoldne stranke z rumenimi izkaznicami B, od pol 9. do pol 10. ure stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 212, od pol 10. do pol 11. ure št. 213 do 424, od pol 11. do 11. ure št. 425 do konca. Stranka dobi za vsako osebo pol litra kristalnega sladkorja in ¼ kg kavine primesi, kar stane 2 K. Stranke se prosijo, da prinese s seboj dovolj velike lonce za sladkor.

a Sladkor in kavina primes za Moste. Občani Most, ki imajo rumene izkaznice, zaznamovane s črko B ali C, prejmejo sladkor in kavino primes v soboto, dne 24. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: Od pol 2. do 3. ure stranke z rumenimi izkaznicami B, od 3. do 4. ure stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 200, od 4. do 5. ure št. 201 do 400, od 5. do pol 6. ure št. 401 do konca. Stranka dobi za vsako osebo pol litra kristalnega sladkorja in ¼ kg kavine primesi, kar stane skupaj 2 K. Stranke naj prinese s seboj dovolj velike lonce za sladkor.

Zgubljeno - najdeno.

Zgubila je neka gospa bel rožni venec v stolni cerkvi ali pa od stolne cerkve po Mestnem trgu do Florjanske ulice. Ker je izgubiljeli drag spomin, se prosi najditelji, naj ga odda proti nagradi Florjanska ulica 21/I.

V tednu od 4. do 11. avgusta je bil v nek/ trgovini pozabljen temnomoder dežnik s črnim robom. Prosim, naj ga dotična trgovina izroči uradni »Slovenca«.

PRODA SE lepa plemenska

krava

stara štiri leta. Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod št. 2956.

KUPIM vsako množico

medu
čebelnega česka

FRANC VOKAC, LJUBLJANA, Salomundova ulica št. 5.

Pozor! V zalogi imam novo na-

starešno opeko

po poljubni množini. Cena po dogovoru Josip Kuralt, trgovec, Domžale.

PRODA SE par srednje velikih

konj (pramou)

10 let starih z opremo. — Vpraša se na Marije Terezije cesti št. 6. Ljubljana.

2949

Gostilna

z malim posestvom ali z mesnico se vzame v najem ali se kupi. Naslov na upravništvo »Slovenca« pod št. 2984.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni sinček

Tonček

21. avgusta 1918 opoldne ob 12. uri v nežni starosti 10. let preminul. Pogreb se je vršil 23. avgusta ob 4. uri popoldne. Sveta maša zadušnica se bude brala na Savi pri Jesenicah.

Jesenice, Gorenjsko, 23. avgusta 1918. 3000

Žalujoča

RODBINA KORITNIK.

SPREJME SE za takoj izurjen

„strojnik“

ki se razume pri električni napravi, na parno žago na Notranjskem. — Naslov pove upravnistvo »SLOVENCA« pod št. 2971.

Suhe gobe

in
ogrsko rdečo papriko

dobavlja slovenska trdka
ANTON Z. FINZGAR, VARAZDIN
(Hrvatsko).

Preklic.

Izjavljam, da nisva ne jaz, ne moj mož Anton plačnika kakoršnihkoli po mojem sinu Janezu Robida napravljanih dolgov.

Marija Robida,
posestnica, Zg. Kašelj 8.

Visokošolec

se sprejme na stanovanje in tudi na hrano proti živilu na DUNAJU blizu univerze. Več se poizve pri gospe MADUŠEK na Grosupljem št. 28. 2976

20 panjev čebel

PRODAM, in sicer žnideršičeve in nemške normalne mere. Cena po dogovoru. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 2957.

Dojiljo

iščem k 3 mesece staremu otroku. Natančne ponudbe z navedbo pogojev pod šifro: Otroci na upravo »Slovenca«. 2983

V NAJEM SE VZAME

hiša

in nekaj polja za obdelavo, če mogoče na Notranjskem ali pa na Dolenjskem. Cenj. ponudbe naj se pošljejo na upravnistvo »SLOVENCA« pod št. 2980.

Sprejme se na orožniško postajo na deželi dobra

kuharica

katera je zmožna voditi samostojno gospodinjstvo, v starosti 35 do 50 let. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe in vprašanja na upravo »Slovenca« pod »orožnik« 2920 do 25. 8. 1918.

Domača semena

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & komp., preje PETER LASSNIK, LJUBLJANA, MARIJIN TRG. 2534

Kurjač

več tudi nekaj strojnega kovaštva, dobi službo takoj 2928

v strojilni tovarni Samsa & Co., Ljubljana, Metelkova ulica št. 4.

Razpisuje se mesto

knjigovodje in korespondenta

moški ali ženska, samostojna moč. Pismene ponudbe na naslov: »Živnorejka zveza«, Homec, p. Radomlje. 2935

PRODA SE na Vrhniki

posestvo

obstoječe iz enonadstropne hiše, velike njive, velikega hleva, gospodarskega posloja in velikega vrta. — Naslov pove upravnistvo »SLOVENCA« pod št. 2953.

Cunje

E. Kotzbek v Kranju.

Hišnico

iščem za hišo v Ljubljani, najraje zakonska brez otrok.

iščem žensko

vajeno vsakršnega posla za 1 mesec na deželo k eni osebi.

Poizve se Soss, Mestni trg 19. I.

Prodaj ali zamenjam za živila

z modrocom na peresih in

posteljo molzno kozo.

Sp. Šiška 275, Vodovodna cesta.

Oskrbnika

iščem za vilo v bližini Ljubljane.

2999 Ponudbe na:

Poštni predal, Ljubljana št. 166.

Landauer

4 sedeži, skoraj nov, SE PRODA.

IVAN HOCHMÜLLER,

2974 Beljak, Eugenstraße 15.

Decimalno vago

ki vzdigne vsaj 200 kg ali več, KUPIM ali tudi zamenjam. Kupim tudi

suhe jedilne gobe

po dnevni ceni 2940

LOVRO REBOLJ V KRANJU.

Podpisani župnijski urad razpisuje

službo

organista in cerkovnika

ki ima prosto stanovanje, hlev, sadni in zelenjadni vrt, drva, nekaj polja, kolekturo v žitu in kruhu ter plačo po dogovoru. Cecilijane, ki je obenem rokodelca, ima prednost. Nastop službe s 1. januarjem 1919. 2975

Župnijski urad št. Martin na Dholici,

p. Poreče ob jezeru, Koroško.

SIGORIN

zatre čudovito naglo

stenice

vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. Glavna založba za Avstro-Ogrsko:

Lekarna »pri upanju« Pecs 16, Ogrsko

Apotheke »zur Hoffnung« Pecs 16, Ogrsko

TRGOVCI! Kdor rabi TRGOVCI!

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino

trdka JELACIN & KO., Ljubljana,

Ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

Proda se kompletna

uniforma

za VIII. čin. razred, plašč in površnik; istotam se prodajo tudi

3 grobne sušilke.

Naslov pove uprava »Slov.« pod 3006.

Kdo v Ljubljani proda?

5 voz gnoja

Naslov pri upr. »Slov.« pod 3005.

Izurjeno hišinj

le boljše dekle, sprejme takoj

proti dobri plači Franja ZIDAR,

Ljubljana, Dunajska cesta 31. I.

Pošljite mi svoje

zamaške

Prevzamem jih brez prejšnjega

vpraševanja po povzetju po naslednjih cenah:

za nove zamaške od steklenic K 110.—

za stare zamaške od steklenic, nezdobljene . . . K 66.— kg

za zamaške od šampanjca, naravnne . . . K 1.15 za komad

vreče do K 15.— za komad.

Na vprašanja se takoj odgovori,

eventuelno brzojavno.

Leopold Markus, Gradec

JOSEFIGASSE 1/B.

Suhe gobe (jurčke)

kakor tudi druge, zaplembi ne podvržene deželne in gozdne pridelke (maline, jagode, med itd.) KUPUJE po najvišjih cenah M. RANT, KRANJ. 1917

Mesto hišnega in pisarniškega

oskrbnika
se odda pri tiskarni Ig. pl. Klein, mayr & Fed. Bamberg, Ljubljana.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš preskrbni, dobri in nepozabni soprog, ljubljeni oče, gospod

Ivan Potrebuješ

posestnik in kamnoseški mojster,

dne 22. avgusta ob 5. uri zjutraj, previden s sv. zakramenti, v starosti 59 let mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v soboto, dne 24. avgusta ob 9. uri iz hiše žalosti v Lesnem brdu št. 10.

Ljubljenu pokojniku bodi ohranjen blag spomin.

Lesno brdo, dne 22. avgusta 1918. 2998

FRANČISKA POTREBUJEŠ, soproga.

KARLO, LOJZE, JOŽKO, IVAN, sinovi.

TONCI, hči.

Potrži najgloblje žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naš iskrenoljubljani sin, gospod

Janko Perlič

vojak strelskega polka

umrl 22. avgusta v Sežani vsled bolezni, ki si jo je nakopal na fronti. Pogreb se vrši 24. avgusta ob 2. popoldne.

Ljubljana, Idrija, dne 23. avgusta 1918.

Žalujoča mati Mici Perlič

in sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

V nepopolni boli naznanjamo vsem ljubim prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskrenoljubljani, srčnodobri soprog oziroma oče, gospod

Henrik Kenda

veletržec in posestnik

dne 19. avgusta po dolgem mučnem trpljenju v nekem graškem sanatoriju mirno preminul.

Truplo dragega pokojnika se prepelje iz Gradca v Ljubljano, pogreb se bo vršil v soboto dne 24. avgusta ob 5. uri popoldne iz pokopališke cerkve pri sv. Krištofu na pokopališču istotam, kjer se položijo zemski ostanki v rodniško grobnico k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V LJUBLJANI, dne 22. avgusta 1918.

Irma Kenda, soproga,

Hery Kenda, c. kr. nadporočnik v r.

Hans Kenda, sinova,

Grete Kenda, hčerka.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

14 dni na poskušnjo!

JAMSTVO!

AGRARIA-brzodroblilni mlin pošljemo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

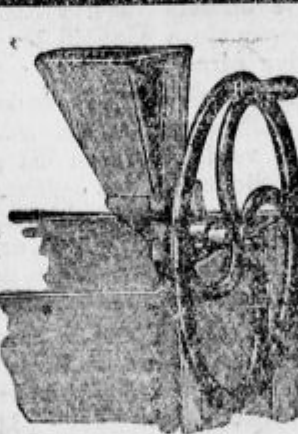
14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

14 dni na poskušnjo

NAROČILNICA!

(Izrezati, razločno izpolniti,

vročiti v kuverto in takoj

odposlati, ker se more po-

šiljati le, dokler je v zalogi.)

Tvrdila CAM. PLANER,

Dunaj II, Praterstr. 47.

Naročam Vaš Agradia-

brzodroblilni mlin za zne-

sek 185.— po povzetju,

s pravico da pošljem mlin

tekem 14 dni nazaj, ako

ne bo dobro miel.

Ime:

Kraj:

Zadnja žel. postaja:

Dobavlja se točno

le, dokler traja

zaloga!

Cena K 185.—

z zamahnim

kolesom brez poštne in zaboja.

„Agraria“-brzodroblilni mlin.

Ne najcenejši, pač pa najboljši, najposobnejši droblilni mlin, ki se dobe — edini, s katerim

se lahko melje pšenica, rž, koruza, ječmen itd. — fino, kakor kdo želi. Delo silno lahko ter

se lahko uredi na 4 vrste drobljenja. Nadomestni deli se dobe in lahkotno zamenjajo.

- CAM. PLANER, DUNAJ II, Praterstr. 47. -

Proti mišim in podganam

izvirna prof. Loeffler-ja in dr. Danysz-a bacilna piča »TERROR Z VOHANJEM«, najradikalnejše uničevalno sredstvo. — Cena za

namakanje 1000 g: proti mišim . . . K 14.— od Dunaja po povzetju,

proti podganam K 14.—20 od Dunaja po povzetju.

Dobavitelja c. in kr. vojnega ministrstva, c. kr. nižjeavstrijskega

namestništva, deželnih kulturnih svetov itd. — Ravnateljstvo zavoda

»TERROR«, Dunaj I. Werderergasse 17. — Telefon 15.542. 2994

Sprejme se k večji lesni trgovini

višji uradnik

z nekajletno prakso v enaki stroki, zmožen slovenske, nemške in laške korespondence in knjigovodstva. — Po nudbe z dokazili o dosedanjem službovanju pošiljajo naj se na upravo »Slovenca« pod naslovom: Plenković 2952

Kupim

zamaške

in vreče

in plačam za nove zamaške do K 110.— za kilogram, stare, zavrtane, a ne zdrobljene do K 65.— za kilogram, dolge šampanjske zamaške, ne umetno blago, do K 1.— za komad, in za vreče do K 14.— za komad. — Prevzamem vsako množino proti prejšnji vposlatvi vzorca in aviso po povzetju. 2871

E. Landskroner

mesto za nakup vreč in zamaškov
Gradec, Lendkai 15.

Universal-ročni mlin (Zakonito ZAVAROV.)

Moj Universal-ročni mlin je izoboren za mletje

maka, dišav, sladkorja, kave, ovsenega

riža, orehov, pšenice, ječmena, ovsa, rži, koruze, rži itd. Ta mali

ročni mlin se je tekom vojske izoborno obnesel

in se lahko porablja za vsako vrsto mlevskega

izdelka. Teža okoli 1 kg.

Cena K 24.—

Pošilja se z Dunaja proti predplačilu zneska po

generalnem zastopstvu

Maks Bühnel, Dunaj

IV. Margaretenstr. 27. odd. 32

Prospekt zastoji.